

A les terres del borni

S'ha confirmat la mort del mul·là Mohammad Omar, fundador del moviment talibà, el 23 d'abril del 2013, que tenia 60 anys.

© *The Economist*

Aquesta fotografia és l'única del mul·là Omar que es considera vertadera. Es va fer el 1993, un any abans de fundar el moviment talibà, quan era un simple opositor a l'ocupació soviètica del país asiàtic. La necessitava per provar que havia perdut l'ull dret a conseqüència de la metralla enemiga, i així poder demanar-ne una compensació. No ha tornat a ficar-se davant la càmera, no ho permet la llei islàmica.

Quan els Estats Units oferien, anys més tard, 10 milions de dòlars per obtenir informació del mul·là Omar, tan sols

aconseguiren una fotografia. Hi apareixia un home entre crisantems grossos tapant-se l'ull dret però no era ell. Fins i tot quan, com a líder dels talibans, es va convertir en emir de l'Afganistan entre el 1996 i el 2001, sortia tan poc de casa que la majoria dels seus seguidors desconeixien la seva aparença. No s'entrevistava amb periodistes i, si alguna vegada ho feia, no parlava. El debat era difícil i les negociacions impossibles. Després del 2001 s'amagava en algun lloc entre l'Afganistan i el Pakistan. "Ningú no el reconeixia", va dir

Hamid Karzai, que va dirigir l'Afganistan després d'ell. "És un home que mai no ha vist ningú".

Hi ha llegendes que contenen la pèrdua de l'ull. Es deia que ell mateix havia tret tot el que quedava de l'ull, se l'havia cosit, s'havia embenat el cap i havia saltat del llit cantant un poema persa quan escoltà la retirada de l'exèrcit soviètic. Va ser aclamat com a gihadista i fabulós tirador quan aniquilava infinitat de tancs soviètics i animava els altres estudiants a la madrassa a convertir-se en una força de lluita. De fet, ell era un rebel humil i indisciplinat; i el moviment talibà començà sent un grup justicier de refugiats i alumnes inconformistes, com ell, que buscaven venjança davant les atrocitats que cometien els soldats amb els nens i les nenes de la seva ciutat natal Kandahar. A poc a poc, començaren a enfrontar-se al crim i la corrupció al seu concorregut país fins que, després d'arribar i ocupar Kabul el 1996, es convertiren en guardians morals i dirigents.

La capa de Mohammad

Omar era el líder espiritual del seu moviment, un càrrec que es va confirmar quan va agafar la capa de Mohammad del calaix que la protegia en una mesquita de Kandahar el 1996 i, dempeus en un terrat, la va deixar reposar suaument sobre els muscles. Aquest senzill acte el va convertir en el líder de fe, un títol amb què justificava les seves operacions militars i socials. Alguns veien similituds entre la seva infantesa precària i la mort

Els budes de Bamian, unes estàtues monumentals de buda considerades una meravella del món, van ser destruïdes per ordre d'Omar l'any 2001. Entre el text, l'única imatge considerada vertadera de Mohammad Omar. Se la va fer per demostrar que la metralla enemiga li havia fer perdre l'ull dret.

els diners i els Land Cruisers; a canvi, Omar es negà a entregar-lo als americans després dels atacs de l'11-S i, fins i tot, arribà a admetre –en un estrany brot de caràcter– que volia matar l'home que li ho havia preguntat. El seu desafiament cap als estatunidencs estava basat en un principi: era allò correcte i, per tant, Al-là el protegia. I a més, hi havia, segons ell, menys d'un deu per cent de probabilitats que els EUA l'ataquessin. Aquestes conviccions li costaren el poder i el país.

Tot i que, ben mirat, no havia tingut mai poder. Provenia de la tribu dominant dels ghilzai, un grup pobre sense cap contacte o influència política. El món exterior li era desconegut i feia poc més que firmar les lleis que portaven el seu nom. Tenia el control

dels seus comandants com a emir, però havia de retre comptes a altres països: l'Àrabia Saudita li prestava grans quantitats de diners, que guardava en una caixa al costat del llit i usava per pagar els seus diputats. Els serveis d'intel·ligència pakistanesos li havien ofert entrenament i, el 2001, refugi intermitent.

Tots aquests factors van contribuir a la supervivència del seu mite. Viu o mort, el moviment talibà girava al seu voltant, i així ho demostra la reagrupació del moviment a les acaballes del 2000 per lluitar contra Occident. Ell, amb el parador desconegut i un rostre inconcebible, ha tingut el seu lloc a les pantalles d'arreu del món durant anys. Ara, la pau segueix tan elusiva com ho era el mateix mul·là Omar. ●

Traducció d'Andrea Pérez Girbés

prematura del seu pare i la vida del profeta. A més, afirmava que Al-là se li havia aparegut en somnis: una vegada l'animà a formar el règim talibà i, el 2001, a destruir els gegantescos i antics budes de Bamian, per ser relíquies d'idolatria.

La seva pietat, forta i sincera, no l'havia aplegat als llibres. De l'Alcorà podia recitar solament el que n'havia escoltat del seu pare i del seu oncle, predicadors itinerants en un petit poble de la província d'Oruzgan. Tot i que es va convertir en un mul·là a Kandahar, preferia ser anomenat talibà, un home que segueix buscant, però en les seves maneres rurals amb regust a fonamentalisme de l'islam deobandista ja hi tenia les respostes. Per als nens, lluitar contra els infidels; per a les dones, reclusió i subjugació; per als lladres, amputació; per a tots els afgans no més cinema, futbol, televisió o música. Des de la casa a Kandahar on vivia com a president, donava exemple de l'ascetisme: el terra de ciment, un llit de fusta i, per menjar, sopa i pa sec. Calçava unes velles babutxes, un clar signe de pobresa, es comunicava bàsicament per carta i, durant un temps, signava els permisos en paquets buits de cigarretes. L'RPG7 era la seva arma preferida.

Des del 1996 va donar refugi a Osama bin Laden al seu país. Les seves relacions eren simples. Bin Laden, més astut i intel·ligent, va captivar el mul·là Omar amb els seus homenatges com a emir,

A la ciutat d'Hèlsinki, poc després de la mort de la seva mare, la Katariina troba entre les seves pertinences un ventall i una carta sense destinatari. Aquestes troballes permeten a l'autora de traslladar una part del relat a la Barcelona de l'any 1935, on la mare va viure una estada breu però emotiva.

El ventall enllaça els personatges d'un passat desconegut per la Katariina amb els del seu present. Alhora, la carta li fa avinent una història d'amor viscuda per la seva mare, interrompuda per les guerres que van assolir l'Europa de mitjan segle XX.

El desencís inicial de la Katariina es transforma en gratitud quan comprova, amb sorpresa, que la seva mare li ha deixat a les mans la comesa de cloire i recomençar la història d'amor inacabada.

El ventall finès
M. Brugués Mitjans

NOVETATS 314
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a
Facebook i Twitter

Visita la nostra botiga virtual
en www.tresiquatre.com